

ת"פ 11320/09/13 - מדינת ישראל נגד מיכל תספאי

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 11320-09-13 מדינת ישראל נ' תספאי

בפני	כבוד השופט עמית פרייז
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמת	מיכל תספאי

החלטה

לפניי בקשה לביטול כתב האישום, עקב העובדה כי המאשימה מסרבת לערוך עם הנאשמת הסדר מותנה כאמור בסעיף 67א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982.

כנגד הנאשמת הוגש כתב אישום המייחס לה עבירה של אספקת/רכישת משקה משכר לקטין לפי סעיף 193א (א) לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, הנאשמת סיפקה לקטין משקה וודקה תוך שהיא נעתרת לבקשתו לרכישת המשקה.

הנאשמת טוענת כי במקרה הנדון ראוי ומוצדק היה כי המאשימה תגיע להסדר מותנה עמה. לטענתה, המאשימה לא שקלה את השיקולים הראויים ולא הפעילה שיקול דעת סביר כאשר בחרה להמשיך ולילך במסלול הפלילי הרגיל במקום להחיל כלי אכיפה חלופי ומידתי יותר, בדמות הסדר מותנה התואם את נסיבות העבירה והנאשמת.

כך, הנאשמת טוענת כי מתקיימים כל תנאי הסף להחלת הסדר מותנה בעניינה, שכן קיימות ראיות מספיקות לאישום, העבירה היא מסוג עוון שהעונש בגינה, בהתאם לעקרונות הבניית שיקול הדעת בענישה, אינו כולל רכיב של מאסר בפועל.

כמו כן נטען כי נסיבותיה האישיות תומכות בהחלת הסדר מותנה בעניינה. הנאשמת כבת 20 ובעת ביצוע העבירה הייתה בת 18 וחודשיים, כך שהיא משתייכת לקבוצת הבגירים הצעירים. הנאשמת השתחררה משירות צבאי עת שימשה בתפקיד מפקדת טירונים בבסיס חיל האוויר וזכתה להערכה רבה ממפקדיה. הנאשמת גדלה בבית שמצבו הסוציו-אקונומי נמוך, אביה מוכר כנכה על ידי המוסד לביטוח לאומי ומצוי באובדן כושר השתכרות מלא, ואמה אינה עובדת מנסיבות רפואיות. בשל המצב הכלכלי הקשה, הנאשמת עובדת מזה מספר שנים כמלצרית ועוזרת בפרנסת המשפחה.

באשר לנסיבות ביצוע העבירה, לטענת הנאשמת מדובר בנסיבות מקלות. מדובר במעידה חד פעמית של רכישת משקה משכר לקטין שהיה אחיו הצעיר של החבר שלה. הנאשמת סירבה בתחילה לרכוש המשקה ורק לנוכח הפצרותיו נעתרה לבקשתו. פער הגילאים בין הנאשמת לבין הקטין הוא של שנה אחת בלבד. הנאשמת לא יזמה את האירוע ולא עודדה אותו. מאז ועד היום הנאשמת לא הסתבכה במקרים אחרים. בנוסף, לא נגרם נזק מביצוע העבירה. הנאשמת שיתפה פעולה עם רשויות החוק, הודתה במעשה, נטלה אחריות והביע צער וחרטה. הנאשמת נעדרת עבר פלילי וללא תיקים פתוחים.

ההחלטה האם להציע לנאשם הסדר מותנה היא החלטה מנהלית בסמכותה של התביעה. הביקורת השיפוטית על החלטות מנהליות של התביעה, כנגד פגמים שנפלו בהגשת כתב אישום, אפשרית מכוח הלכת בג"צ 9131/05 **ניר עם כהן ירקות אגוד שיתופית בע"מ נ' מדינת ישראל** (6.2.06), שם נקבע כי הערכאה הדיונית בה מתנהל התיק הפלילי עשויה להידרש גם לטענות שיש בהן השגה על התנהלותן של רשויות המנהל טרם הגשת כתב האישום.

אולם יש לזכור כי ככלל הביקורת השיפוטית על החלטת רשויות התביעה בדבר העמדה לדין היא ביקורת שיפוטית מצומצמת, ובית המשפט יתערב בשיקול דעתה של התביעה רק במקרים בהם מדובר במשגה מהותי או עיוות מהותי היורדים לשורשו של עניין (בג"צ 7195/08 **אבו רחמה נ' תא"ל אביחי מנדלבליט הפרקליט הצבאי הראשי** (1.7.09), ע"פ (מחוזי ת"א) 42054-08-13 **מדינת ישראל נ' אסף קסטיאל** (2.10.13). בית המשפט אינו הופך לתובע על" ובמסגרת הביקורת השיפוטית אינו מחליף את שיקול דעתה של התביעה בשיקול הדעת שלו (ע"פ (מחוזי ת"א) 15757-04-11 **מדינת ישראל נ' גרוינוולד** (18.6.12)).

אדרבא, כאשר בענייננו לא מדובר בביקורת על עצם הגשת כתב האישום, בבחינת טענה כי חלף הגשתו **מלכתחילה** היה מקום לעריכת הסדר מותנה עם הנאשמת. שכן, בעת שהוגש כתב האישום, טרם היתה מחוייבת המאשימה ביישום הוראות ההסדר המותנה, שהינו הליך חדש מאד. משמע, בכל מקרה הגשת כתב האישום לא נעשתה אגב פסול כלשהו בשיקול דעת המאשימה.

אלא, שהטענה הינה שיש לבטל את כתב האישום שכן **לאחר** הגשתו מסרבת המאשימה לערוך עם הנאשמת הסדר מותנה. בכך, מתבקש בית המשפט להעמיד תחת שבט ביקורתו את אופן התנהלות התביעה ביחס לכתב אישום שהוגש, עניין שהינו מרחיק לכת עד מאד. אין כל הבדל עקרוני בין טענה כזו לבין טענה היפותטית לפיה על בית המשפט לבקר את שיקול דעת המאשימה לגבי הצעותיה להסדרי טיעון, או לגבי בחירתה בטיעון עונשי מסוים. בכל הטענות הללו מתבקש בית המשפט לשמש "תובע על" ולהורות למאשימה כיצד לסיים משפט שהוגש על ידה כדין, דבר אשר פוגם באופן מובהק בהפרדה הנדרשת בין שיקול הדעת התביעתי לשיקול הדעת השיפוטי, ומביא לשיבוש סדרי משפט בסיסיים. לא בכדי טענות מסוג אלה לא מבוססות בכל פסיקה ואף נוגדות את העקרונות בפסיקה שצויינה לעיל.

יתר על כן. במקרה זה, ומבלי להמעט, חלילה, מערכו של הגורם התביעתי שמנהל את המשפט, הרי שקיומו של המשפט נבחן על ידי הדרג העליון במאשימה, שהרי הוגשה בקשה לעיכוב הליכים ונדחתה. אין כל מקום לטענה כי המדובר בהחלטה דיכוטומית, משמע הנדרשת לשתי ברירות יחידות של סגירת התיק או המשך המשפט, ומכאן למסקנה

שהאפשרות להסדר מותנה לא מובאת בחשבון. אין כל מניעה אגב בקשה כזו להידרש לאפשרות ביניים זו, כפי שנעשה מעת לעת בפתרונות ביניים אחרים, כדוגמת עיכוב הליכים לאחר קיום הליך טיפולי ותסקיר בעבירות ובנסיבות המתאימות לכך. ניתן לסמוך על דרג התביעה הבכיר שאם היה סבור כי הסדר מותנה ראוי בנסיבות העניין, היה פועל לבחון זאת. בנסיבות אלה, הקריאה לבית המשפט לבטל את כתב האישום, הינה קריאת תיגר קיצונית על שיקול דעתה של המאשימה.

ניתן היה להסתפק בכך ולהורות על דחיית הבקשה. אולם, גם אם הייתי סבור עקרונית כי יש מקום להתערבות בית המשפט באשר לשיקול דעת בית המשפט בעניין, הרי שבוודאי שזהו אינו המקרה לכך. המדובר כאן בעבירה שהבאתה לפתחו של בית המשפט בהליך פלילי רגיל (להבדיל למשל מהליך של ברירת קנס) מעוררת חשיבות ציבורית עקרונית, נוכח התרחבותה של תופעת השכרות, בכלל ובקרב קטינים בפרט, בעשור האחרון לערך. מנגד, כפי שצינה הסנגורית, לא אחת תיקים מסוג זה מסתיימים באי הרשעה לצד מספר לא רב יחסית של שעות עבודה לתועלת הציבור. משמע, הבאת העבירה להליך הפלילי הרגיל לא מביאה לרוב לפגיעה של ממש בנאשם, הן בקיום חותם של הרשעה והן בפן העונשי. כך, אופן הטיפול הרגיל של המאשימה בעבירות אלה מקיים איזון הולם בין השיקולים הנוגעים לעניין, מבלי שיש צורך להחליפו בהסדר מותנה.

עוד ייאמר כי כל נקודות הזכות שהועלו לגבי הנאשמת אינם מחריגים את עניינה לעומת חלק ניכר מהנאשמים בעבירה מסוג זה. כך, פעמים רבות מדובר באנשים צעירים מאד, בתחילת חייהם הבוגרים, עם רקע נורמטיבי ברור, אשר נוטלים אחריות ומודים בעבירה. אף תיאור נסיבות המקרה עת המדובר בפער גילאים קטן של הנאשמת לעומת הקטין, וקיום היכרות ביניהם, אינו מצביע על מצב ייחודי.

אשר על כן, גם אם באופן עקרוני היה מקום שבית המשפט יבקר את שיקול דעת המאשימה שלא להעדיף הסדר מותנה לגבי נאשם שכבר הוגש כנגדו כתב אישום, אדרבא לאחר דחיית בקשה לעיכוב הליכים, וגם אם הייתי סבור כי העבירה בה עסקינן מתאימה באופן עקרוני לשקילת הסדר מותנה, לא מצאתי כי בנסיבות הפרטניות של העבירה ושל הנאשמת קימת ייחודיות אשר מחייבת הליכה לקראתה באופן של המרת כתב האישום בהסדר מותנה.

לאור כל האמור לעיל, הבקשה לביטול כתב האישום נדחת. בנסיבות העניין, התיק נקבע להקראה ליום 30/10/16.

ניתנה היום, 21/7/16, בהעדר הצדדים. המזכירות תעביר עותק מההחלטה לצדדים בהקדם.